

Stenuilen Noordoost-Twente 2012

Wie in de Atlas van Nederlandse broedvogels (SOVON, 2002) kijkt naar de dichtheden van steenuilen, ziet in Twente – met rood omlijnd weergegeven in onderstaande figuur – grote dichtheden rond Wierden, Losser en Overdinkel. De 5x5 kilometerhokken rond dorpen als Denekamp, Beuningen, Lattrop en Tilligte tellen volgens de atlas slechts 1-3 broedparen steenuil. De werkelijkheid is echter anders. Uit recente telgegevens (2010-2012) van twee SOVON-plots rond Beuningen, Denekamp, Lattrop en Tilligte en uit broedgegevens afkomstig van het nog steeds groeiend aantal nestkasten in deze regio blijkt, dat het aantal territoria vele malen hoger ligt. 4-10 territoria per 25 km² is wel het minimale aantal; 11-25 territoria per 25 km² ligt meer voor de hand.

Noordoost-Twente: land met prachtige glooiende essen, boerenerven en....veel steenuilen!

In dit verslag worden de resultaten van het broedseizoen 2012 van de steenuil in Noordoost-Twente beschreven. De gegevens zijn afkomstig van de ringgroep Conings, actief in het werkgebied van de Vogelwerkgroep Losser en de Natuur- en Vogelwerkgroep De Grutto (Weerselo).

Het broedseizoen in cijfers

In onderstaande tabel zijn de broedgegevens weergegeven.

aantal pull	aantal nesten	procentueel (%)
5 pull	13	16
4 pull	18	22
3 pull	18	22
2 pull	11	13
1 pull	8	10
mislukt	14	17
Totaal pull	221	
gemiddeld pull	3,3	
som nesten	82	

Tabel 1 totaal aantal nesten en pullen

In totaal werden 82 broedsels gecontroleerd. Het betreft allemaal broedsels in nestkasten. Het totaal aantal getelde & geringde jongen bedroeg 221 (gemiddeld 3,3 jongen per broedsel). 14 broedsels zijn mislukt (17% van het totaal). De oorzaken van de mislukte broedsels zijn niet altijd bekend. Enkele nesten waren verlaten (vrouwje verongelukt?). Bij enkele andere nesten waren de eieren waren niet bevrucht. In een kast in De Lutte zaten twee vrouwtjes te broeden. Predatie komt in deze regio relatief weinig voor.

Onderstaand de broedgegevens per dorp.

	plaats	broedsels	pull	gem pull/broedsel
1	Agelo	5	12	2,4
2	Almelo	3	6	2,0
3	Albergen	6	7	1,2
4	Beuningen	6	24	4,0
5	Borne	1	4	
6	De Lutte	4	14	3,5
7	Denekamp	5	12	2,4
8	Deurningen	2	7	
9	Fleringen	2	7	
10	Glane	1	3	
11	Glanerbrug	1	3	
12	Hengelo	1	3	
13	Hertme	1	0	
14	Lattrop	1	4	
15	Lonneker	2	5	
16	Losser	7	18	2,6
17	Mander	1	0	
18	Oldenzaal	1	4	
19	Ootmarsum	1	3	
20	Overdinkel	9	19	2,1
21	Reutum	3	8	2,7
22	Rossum	2	8	
23	Saasveld	3	10	3,3
24	Tilligte	5	20	4,0
25	Tubbergen	2	6	
26	Weerselo	5	12	2,4
27	Zenderen	2	2	

Tabel 2 aantal broedsels & pullen per plaats

In Overdinkel hangen de meeste bezette nestkasten (9). Het gemiddeld aantal jongen per broedsel¹ was het hoogste in Beuningen en in Tilligte (4,0/broedsel).

Het broedseizoen in foto's

Kast in een eeuwenoude, monumentale eik. Wordt dankbaar gebruikt door de uiltjes, maar broeden.... doen ze tot op heden nog liever in de oude houtschuur.

---

¹ Gemiddeld aantal pullen per broedsel is alleen berekend indien het aantal broedsels per dorp groter is dan 2.

Prachtig erf nabij de Dinkel. Niet alleen een fraaie plek voor uilen overigens...

Beuningen. Kast hoog in de eik. Het eerste jaar nog spreeuwen, het tweede jaar een steenuilenbroedsel met 3 jongen.

Tilligte. Kast in de appelboom. Voor het eerst bezet en meteen 5 eieren en 5 pullen.

Brecklenkamp/Tilligte. Kast in de appelboom in de schapenweide. De uiltjes broeden hier echter nog steeds op de natuurlijke broedplaats onder het dak van de varkenschuur.

Lonneker. Steenuilenerfje met de kast in een van de oude Amerikaanse eiken (foto boven). Ook hier dit jaar 5 pullen.

Beuningen. Bij aankomst op het erf vloog een steenuiltje vanuit de kastanjeboom met de nestkast regelrecht dit konijnenhol in. Duidelijk een schuil-/rustplaats die vaker werd gebruikt. Dit jaar 3 pullen trouwens, waarvan er eentje binnen een maand alweer werd teruggemeld als verkeersslachtoffer.

Denekamp. Vrouwtje met doorgelopen pupil. Ze broedt inmiddels alweer 4 jaar achtereen op hetzelfde erf. Dit jaar slechts 1 jong uit een broedsel van 4 eieren.

Smullen geblazen!

Beuningen. Bijzondere vondst in een kast waar vorig jaar nog steenuilen in broeden. Dit jaar dus geen steenuilen maar...een nest met dode eekhoorns. Wat hun dood heeft veroorzaakt is een raadsel. Bovenop het nest met de dode eekhoorns zat doodleuk een koolmees te broeden op een stuk of 10 eitjes.

André Eijkenaar (www.natuurkijker.nl) bivakkeerde ook een nacht op een erf in Denekamp en maakt daar enkele prachtige plaatjes.

André registreerde ook alle prooien die nacht en noteerde meer dan 40 meikevers, bijna 40 rupsen, 4 nachtvlinders, 1 regenworm en 1 muis.

Beuningen. Ook de torenvalk verdient bescherming; de kasten worden doorgaans dankbaar gebruikt. Hier 5 jonge, net geringde valkjes.

De Lutte. Ma en haar 5 kids in hun riante optrekje in de eik. Meer dan 40 km legde ze af om hier te komen broeden. Op de voorgrond de restanten van enkele mussen. Die weten de uiltjes wel te vinden op dit grote erf...

Typische natuurlijke
broedplaats in Tilligte. Er
hangen twee kasten op het
erf, maar de uiltjes kiezen
elk jaar voor het oude
kippenschuurtje. Ze
broeden tussen het stro en
het gaas.

Prachtige, bijna 8 jaar oude kerkuil die als solitair werd aangetroffen in een kast in Reutum. Niet alleen steenuilen zijn goed vertegenwoordigd in Noordoost-Twente, ook de kerkuil doet het er prima.

Beuningen. Kast in de veldschuur. Hangt er 3 jaar en nu voor het eerst bezet. Op de onderste foto drie van de vijf smeerkezen die er een behoorlijke bende van hadden gemaakt. Helaas hebben we een maand later al twee van de jongen dood teruggemeld gekregen. Eentje koos te vroeg de vrijheid buiten de kast en belande op de grond met de dood als gevolg, een ander werd enkele weken later dood teruggevonden in een veedrinkbak.

Broedplaats achter de gevel van een oude werkschuur. De uiltjes hebben hier 3 jaar gebroed in een nestkast met een opening van 6,0 cm. Volgens de meeste bronnen te klein. Maar blijkbaar dus niet voor dit stelletje!

Meikever uit de lucht geplukt (Denekamp, foto André Eijkenaar)

Friso Koop / ringgroep VRS Conings.
Juli 2012